

NEERLANDICA, VERTAALSTER EN SCHRIJFSTER

Ine Sjoukes, vriendin van Menno ter Braak

BUSUM Bij het zoeken naar gegevens over de mensen wier pasfoto voorkomt in de teruggevonden fotoboeken van Bussumers in de jaren 20 doe je soms verrassende ontdekkingen.

Zo is er een foto van Ine Sjoukes. Haar ouders vestigden zich in november 1921 in Bussum, maar Ine voegde zich pas in juli 1922 bij het gezin. Ze vertrok in 1927 met haar kersverse echtgenoot naar Nederlands-Indië en beschreef haar leven daar in een briefwisseling met haar studiegenoot Menno ter Braak, die later een bekende schrijver zou worden.

Gesina Bernardina Maria (Ine) Sjoukes werd geboren op 8 augustus 1903 in Amsterdam als dochter van Jan Th.H.P. Sjoukes en Susanna Kern. Na de lagere school ging ze naar de Mulo van de Sint-Willibrordusstichting in Utrecht, waar ze in juli 1919 slaagde voor het diploma B. Daarna vertrok ze naar Den Haag, waar ze aan het R.K. Lyceum voor meisjes in juni 1922 slaagde voor het diploma A. Nadien ging ze naar Bussum om zich te voegen bij het ouderlijk gezin, dat daar inmiddels woonde aan de Amersfoortsestraatweg 14. Zij ging vervolgens Nederlands studeren aan de Universiteit van Amsterdam en beleefde een kalverliefde met de latere essayist en kunstcriticus Menno ter Braak, die toen ook Nederlands studeerde. Ine trouwde op 22 november 1927 met Eduard Joannes Maria (Eddy) van Etten (*15-7-1901), die toen inspecteur van de Levensverzekeringmaatschappij Vita was. Een maand later vertrokken de jonggehuwden op het stoomschip Tambora vanuit Marseille naar Nederlands-Indië.

Nederlands-Indië

Ine bleef contact houden met Menno ter Braak en voerde een uitgebreide briefwisseling met hem over haar reis en haar tijd in Indië. Zo beschreef ze op zijn verzoek een Indische dag in een brief van 15 maart 1928: 'Om ½7 verrijst Eddy, voorziet (nog in het eer-

■ Ine Sjoukes.

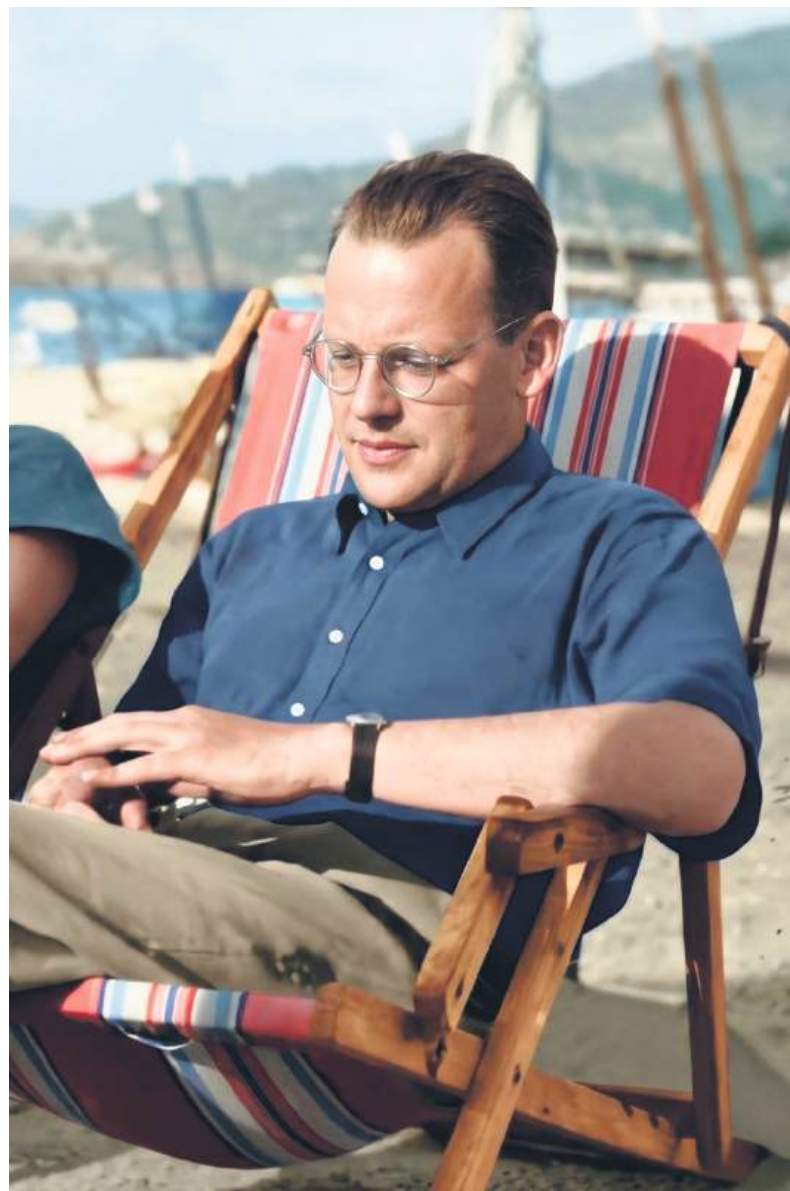
ste huwelijksvuur!) me van thee en ontbijt op bed en draaft om 7 uur per tram weg.' Na een opsomming van de dag vermeldde ze de mogelijkheden tot ontspanning. 'De filmen zijn meestal knudde in quadraat: bvb 3 weken achter elkaar een van Gloria Swanson'. Maar ook was er 'een muziekavond van de militaire kapel van de kruiser Berlin, die hier met 80 kadetten aan boord 10 dagen voor anker ligt (die kadetten zijn een ware afleiding voor de dames hier, die niet zoals ik, pas getrouwd, nog één en al echtgenoot zijn...)'. Ook speelde ze de jeugdige hoofdrollen in het amateurtoneel in

haar woonplaats Balik Papan.

In een brief van 7 juli 1929 meldde zij dat ze Borneo 'vervelend en onbeschaafd' vond. 'Java b.v.b. is tenminste interessant, je vindt er sporen van de oude cultuur, allerlei bepaalde mensenrassen (Javanen, Soedanezen enz.) de natuur is er ook prachtig; en last not least er zijn mensen met intellectuele ontwikkeling'. Over de Europeanen in Balik Papan, Borneo waar zij verbleef, was ze weinig enthousiast: 'Je wordt hier uitgemeten naar je salaris.'

In een brief van 24 september 1930 schreef ze over haar 'journalistieke' werkzaamheden: 'Het is verbaasd aardig werk: ik krijg de telegrammen van Aneta [is een persbureau, MK]: in Hollandsch, Fransch, Duitsch en Engelsch en werk dit om in Hollandsche krantenberichtjes. Het wordt bovendien vrij aardig betaald en het werk is geheel zelfstandig. Niemand bemoeit zich er verder mee. Het is een aardige tijdsvulling ook. Je loopt hier veel kans om door gebrek aan werkzaamheden zenuw ziek te worden...'

Na enkele jaren keerden ze terug naar Nederland, waar in 1933 in Breda een dochter werd geboren. In december 1936 verhuisden ze naar Bussum, Jan Toebacklaan 12, waar in 1937 nog een dochter ter

■ Menno ter Braak. FOTO COLLECTIE ANEFO – PUBLIEK DOMEIN – BEWERKT FRAGMENT.

wereld kwam. Twee jaar later verhuisde het gezin naar Graaf Willem de Oudelaan 23 in Naarden.

Meisjesboeken

In de jaren 40 schreef Ine van Etten meisjesromans, boeken voor young adults zouden we nu zeggen, met titels als *Idylle in de archipel* en *Goede morgen, melkboer*. In 1954 deed ze mee aan een detectivestorywedstrijd van uitgeverij A.W. Bruna & zoon. Haar boek *De Moord in het Openluchtmuseum* won de eerste prijs en werd als boek van de maand uitgegeven met een cover van Dick Bruna. Daarna heeft ze echter voor zover bekend niets meer gepubliceerd. Zij overleed op 2 december 1990 en ligt

in het familiegraf van haar man begraven op de Oude R.K. Begraafplaats St. Vitus in Bussum.

Bronnen:

Persoonsgegevens uit Archief Gooi en Vechtstreek en Gemeentearchief Den Haag, schoolgegevens Maasbode 03-07-1919, Archief Utrecht en *De Tijd* 10-06-1922, gegevens Menno ter Braak Letterkundig Museum en Léon Hansen, *Want alle verlies is winst*. Menno ter Braak 1902-1940, Amsterdam, 2000. Foto's Ine en Menno geres taureerd en ingekleurd door Mark Nap / Het Familie Archief.

Marja Klein en Eric Bor

■ Jan Toebacklaan 12. FOTO ERIC BOR FOTO:

